ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ХИМИЧНИ И ХРАНИТЕЛНО-ВКУСОВИ ТЕХНОЛОГИИ „Д. И. МЕНДЕЛЕЕВ"
гр. Варна, ул. „Д-р Василаки Пападопулу" №52,
п.к. 9010, тел. за контакти: 0886 900 853, e-mail: info-400058@edu.mon.bg

ПРИЕТА на заседание на Педагогическия съвет с Протокол №19/10.09.2026 г.
ОДОБРЕНА от Обществения съвет с Протокол № г.
УТВЪРДЕНА със Заповед №РД08-1585/11.09.2026 г.

ЖИВКА ЖЕЛЯЗКОВА
Директор

С Т Р А Т Е Г И Я

ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ХИМИЧНИ И ХРАНИТЕЛНО-ВКУСОВИ ТЕХНОЛОГИИ „Д. И. МЕНДЕЛЕЕВ“ – ВАРНА

за периода 15.09.2026 г. – 14.09.2031 г.
(учебни години 2026/2027 – 2030/2031)

Стратегията има петгодишен хоризонт. Неразделна част от нея е Планът за действие и финансиране, представен в приложенията. Финансовите разчети се конкретизират ежегодно при приемане на бюджета и утвърждаване на проектното финансиране.

1. ОСНОВАНИЕ, ПРЕДМЕТ И ПРИНЦИПИ

Стратегията е разработена на основание чл. 263, ал. 1, т. 1, ал. 4 и ал. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО). Тя е приета от Педагогическия съвет и се одобрява от Обществения съвет, който участва и в обсъждането ѝ в частта по чл. 263, ал. 4, т. 6 и 9 от ЗПУО (чл. 269, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗПУО). Стратегията определя стратегическите и специфичните цели на гимназията, задачите по години, очакваните резултати и начина на тяхното отчитане. При прилагането ѝ се спазват ЗПУО, Законът за професионалното образование и обучение, държавните образователни стандарти, нормативната уредба за приобщаващото образование, безопасността и защитата на личните данни, както и приложимите стратегически документи на национално и регионално ниво.

Водещи принципи: законност; ориентация към резултатите на учениците; равен достъп и приобщаване; безопасна среда; партньорство с работодателите; прозрачност и участие; финансова устойчивост; цифрова и зелена трансформация; непрекъснато усъвършенстване.

2. ИНСТИТУЦИОНАЛЕН ПРОФИЛ И ИЗХОДНА СИТУАЦИЯ

Професионална гимназия по химични и хранително-вкусови технологии „Д. И. Менделеев“ – Варна е държавно професионално училище с дългогодишни традиции в подготовката на кадри за химичната и хранително-вкусовата промишленост, за лабораторния контрол и за очната оптика. През учебната 2026/2027 г. в гимназията се обучават около 661 ученици. Педагогическият колектив е от 55 педагогически специалисти, а общият брой на персонала е 74 души. Гимназията разполага с ученическо общежитие, провежда обучение в дуална форма с работодатели от гр. Варна и има акредитация по програма „Еразъм+“ в сектор „Професионално образование и обучение“.

Обучението в гимназията е изцяло професионално и се осъществява по професии. През учебната 2026/2027 г. то се провежда по следните професии:

Код	Професионално направление	Код на професията	Професия
711	Химични технологии	71101	Неорганични и електрохимични процеси
711	Химични технологии	71105	Лабораторен контрол в химични, хранителни и биотехнологични производства
711	Химични технологии	71106	Технологии на фармацевтични и парфюмерийно-козметични продукти
711	Химични технологии	71108	Екохимични, биологични продукти и битова химия
721	Хранителни технологии	72108	Контрол на качеството и безопасност на храните
914	Медицинска диагностика и лечебни технологии	91401	Техник по очна оптика
914	Медицинска диагностика и лечебни технологии	91402	Оптометрична техника и рефракциониране

Учениците, приети в предходни учебни години, завършват обучението си по професиите и специалностите, по които са приети. В дуална форма в XI клас се обучават ученици по професия 524030 „Консултант козметични, парфюмерийни, биологични продукти и битова химия“, специалност 5240301 „Осигуряване на продуктова информация“, в партньорство с „дм България“, „Магазини 300“ и „Май Маркет“.

Анализът се основава на отчета за изпълнението на стратегията през учебната 2025/2026 г., на резултатите от държавните изпити и националните външни оценявания и на вътрешната документация на гимназията. Отчетът показва устойчиво добри резултати от

държавните изпити за придобиване на професионална квалификация и по-слаби резултати в общообразователната подготовка, нарастващ дял на неучастващите в националното външно оценяване по математика и повишени отсъствия в XII клас. Тези три области са приоритет за корективни мерки през целия период. Конкретните базови стойности за прием, успеваемост, отсъствия, професионална квалификация, материална база и кадрови ресурс се утвърждават с базов протокол до 30.11.2026 г.

2.1. SWOT анализ

Силни страни	Предизвикателства
Традиции и специализиран профил; добри резултати от държавните изпити за професионална квалификация; дуално обучение с работодатели; общежитие; акредитация по „Еразъм+“; домакинство на националния кръг на олимпиадата по химия (19 – 21.03.2027 г.).	Разлика между професионалните и общообразователните резултати; неучастие в НВО по математика; отсъствия в XII клас; различна входна подготовка; обновяване и поддръжка на лабораториите.
Практико-приложно обучение, мотивирани специалисти и активна публична дейност.	Конкуренция при приема; натовареност на педагогическите специалисти; устойчивост на финансирането.

Възможности	Рискове
Развитие на дуална форма; нови технологии; европейски и национални програми; съвместни обучения с предприятия и университети.	Демографски промени; недостиг на подходящи наставници и кадри; технологично остаряване; нестабилни разходи за енергия и оборудване.
Разширяване на STEM и зелени компетентности, партньорства за професионална реализация.	Прекъсване на партньорства; ниска мотивация и преждевременно напускане; инциденти и киберрискове.

3. МИСИЯ, ВИЗИЯ И ОБЩА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

Мисия: Да предоставяме качествено, приобщаващо и безопасно общо и професионално образование, което изгражда отговорни личности с практически компетентности, научно мислене и готовност за реализация и учене през целия живот.

Визия към 2031 г.: Гимназията да бъде разпознаваем регионален център за модерно химично, хранително-вкусово и технологично професионално образование, с устойчива дуална подготовка, активни работодателски партньорства, обновена учебна среда и проследими резултати.

Обща стратегическа цел: Повишаване на качеството и приложимостта на обучението чрез по-добри образователни резултати, успешен преход към заетост или следващо образование, развитие на практическите умения и гарантиране на благосъстоянието на всички ученици.

4. СТРАТЕГИЧЕСКИ НАПРАВЛЕНИЯ И МЕРКИ

4.1. Качество на образованието и учебни резултати

Приоритетни действия: Диагностика по ключови предмети в началото на годината; анализ на НВО, ДЗИ и държавните изпити за професионална квалификация; целенасочени консултации и диференцирано преподаване; вътрешно оценяване на практическите компетентности; методически общности и обмен на добри практики.

Специфични цели: (1) намаляване на разликата между резултатите от държавните изпити за професионална квалификация и от държавните зрелостни изпити; (2) участие на всички подлежащи ученици в НВО по математика в X клас; (3) ежегоден анализ на резултатите и корективни мерки по учебни предмети.

Очакван ефект: Повишени учебни резултати; по-малък дял ученици с трайни затруднения; измерима добавена стойност.

4.2. Професионално образование, дуално обучение и пазар на труда

Приоритетни действия: Системни споразумения с работодатели; съвместни учебни задачи и оценяване; наставничество и инструктажи; мониторинг на реалната работа; кариерно консултиране и проследяване на завършилите 6 – 12 месеца след дипломиране; ежегодна оценка на съответствието на приема с потребностите на региона.

Специфични цели: (1) поддържане и разширяване на дуалните партньорства по професиите, в които това е възможно; (2) съответствие на разширената професионална подготовка с изискванията на работодателите; (3) проследяване на реализацията на завършилите.

Очакван ефект: Устойчиви дуални партньорства, приложими професионални компетентности и по-добра професионална реализация.

4.3. Прием, равен достъп, приобщаване и превенция на отпадането

Приоритетни действия: Ранно сигнализиране за натрупани отсъствия и ниски оценки; индивидуални планове за подкрепа; системен контакт със семействата; екипна работа с психолог, педагогически съветник, РУО, община и механизма за обхват; информационни кампании и дни на отворени врати.

Специфични цели: (1) изпълнение на държавния план-прием по всички професии; (2) намаляване на неизвинените отсъствия с приоритет XII клас; (3) индивидуален план за подкрепа за всеки ученик в риск от отпадане; (4) съвместна работа с институциите по механизма за обхващане и включване.

Очакван ефект: По-добро присъствие и задържане, подкрепа за учениците в риск и стабилен прием.

4.4. Сигурна, подкрепяща и позитивна среда

Приоритетни действия: Превенция на тормоз, насилие, дискриминация и зависимости; възстановителни подходи, медиация и ученическо участие; защита на лични данни и киберсигурност; изпълнение на планове по БДП, противопожарна и аварийна безопасност; лабораторни инструктажи и оценка на риска.

Специфични цели: (1) системно противодействие на тормоза и насилието; (2) безопасна работа в химичните лаборатории и кабинетите; (3) защита на личните данни и киберсигурност.

Очакван ефект: Снижен риск от инциденти, по-благоприятен училищен климат и доверие.

4.5. Патриотично, гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

Приоритетни действия: Училищни ритуали и честванията; доброволчество и ученическо самоуправление; критично мислене и медийна грамотност; здравна култура; разделно събиране, ресурсна ефективност и зелени химични практики; инициативи с местната общност.

Специфични цели: (1) формиране на национално самосъзнание и гражданска позиция чрез училищни ритуали, ученическо самоуправление и доброволчество; (2) здравна и екологична култура, свързана с професиите в химията и храните.

Очакван ефект: Активно гражданско участие и отговорно поведение към хората и природата.

4.6. Спорт и двигателна активност

Приоритетни действия: Годишен календар от спортни инициативи; участие в ученически игри; възможности за масов спорт и достъпно включване; партньорства за спортни бази, когато е необходимо.

Специфични цели: (1) увеличаване на дела на учениците в извънкласни спортни дейности; (2) участие в Ученическите игри и в училищни спортни прояви.

Очакван ефект: Повече системно участващи ученици и подкрепа за здравословен начин на живот.

4.7. Човешки ресурси и професионално развитие

Приоритетни действия: Квалификация според установени потребности; наставничество на новопостъпили; индивидуални професионални портфолиа; обучение за дигитални, STEM и приобщаващи практики; наблюдение и обратна връзка за преподаването; прозрачен управленски диалог.

Специфични цели: (1) провеждане на атестирането на педагогическите специалисти; (2) наставник за всеки новопостъпил учител; (3) квалификация по дигитални и практически професионални умения.

Очакван ефект: По-висок педагогически капацитет и задържане на експертизата.

4.8. Материално-техническа база, дигитализация и устойчиво управление

Приоритетни действия: Поетапно модернизиране на химични лаборатории и кабинети; безопасно съхранение и управление на вещества и отпадъци; цифрови ресурси и информационна сигурност; планова поддръжка; енергийна ефективност; достъпна среда.

Специфични цели: (1) поетапно обновяване на химичните, хранителните и оптичните лаборатории; (2) осигуряване на транспорт за мониторинга на дуалното обучение; (3) енергийна ефективност и поддръжка на сградата и общежитието.

Очакван ефект: Модерна, функционална и безопасна среда, подкрепяща професионалното обучение.

4.9. Международно и проектно сътрудничество, публичен образ

Приоритетни действия: Еразъм+ и други допустими програми; мобилности и признати резултати от учене; научни и професионални състезания; партньорство с висши училища; комуникационна политика и публична отчетност.

Специфични цели: (1) изпълнение на акредитацията по „Еразъм+“; (2) успешно домакинство на националния кръг на олимпиадата по химия през 2027 г.; (3) партньорства с висши училища.

Очакван ефект: Повече възможности за международен опит, положителен имидж и устойчиви външни ресурси.

5. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РЕЗУЛТАТ И ОЦЕНКА

Базовата стойност е резултатът за 2025/2026 г. или състоянието към 15.09.2026 г., утвърден в базов протокол до 30.11.2026 г. Целите по-долу са управленски ориентири, а не констатации за настоящи резултати. При нисък брой наблюдения се използват абсолютни числа наред с проценти.

Индикатор	Метод и източник	Ориентир до 2031 г.
Успех на ДЗИ и държавните изпити за професионална квалификация	Резултати по предмети и професии	Положителна тенденция спрямо базата в минимум 3 от 4 следващи години
Участие в НВО по математика (X клас)	Дял на явилите се от подлежащите	Ежегодно увеличение до участие на всички подлежащи
Изпълнение на държавния план-прием	Заети места спрямо утвърдения план по професии	Най-малко 95% ежегодно
Отсъствия в XII клас	Неизвинени отсъствия средно на ученик	Намаление спрямо базата всяка година
Неуважителни отсъствия	Средно на ученик и дял в риск	Намаление най-малко с 20% спрямо базата до 2030/2031
Преждевременно напуснали	Брой и причини	Намаляване, с индивидуална проверка на всеки случай

Индикатор	Метод и източник	Ориентир до 2031 г.
Практическа подготовка	Дял успешно приключили практики	Най-малко 95% от включените ученици
Удовлетвореност на учениците	Анонимна анкета	Най-малко 80% положителни оценки
Обучение с работодатели	Брой активни договори и участвали ученици	Без спад спрямо базата; ежегодна оценка за качество
Педагогическа квалификация	Дял с реализиран годишен план	100% изпълнение на задължителните дейности
Безопасна среда	Инциденти, сигнали, реакция	100% регистрирани и разгледани сигнали по процедура
Материална база	Изпълнени приоритети от техническия план	Минимум 1 значимо подобрение годишно при осигурен ресурс
Международна дейност	Мобилности, проекти, признати резултати	Ежегодно кандидатстване и изпълнение при отворени възможности

6. УПРАВЛЕНИЕ, МОНИТОРИНГ И ОТЧЕТНОСТ

Директорът организира изпълнението, разпределя отговорностите със заповеди и осигурява обвързване с училищния бюджет.

Педагогическият съвет обсъжда изпълнението и приема необходимите решения; Обществеият съвет осъществява своите законови правомощия.

Екипът по качество събира данни от електронен дневник, изпити, практики, анкети, мониторинг на отсъствията и обратна връзка от партньорите.

В края на всяка учебна година се изготвя отчет по направления: изпълнени дейности, постигнати стойности, отклонения, причини и коригиращи мерки.

При промени в законодателството, икономическата среда или ресурсите се предлага мотивирана актуализация без подмяна на петгодишния хоризонт.

7. РИСКОВЕ И КОРИГИРАЩИ МЕХАНИЗМИ

Риск	Ранен сигнал	Реакция
Непълен прием	Недостатъчно заявления	Ранна информационна кампания, партньорства с основни училища, анализ на специалностите
Отсъствия, отпадане	Системни пропуски, трайни слаби оценки	Незабавен контакт със семейството, план за подкрепа, междуинституционална работа
Недостатъчен ресурс	Отложени доставки, ръст на разходите	Етапност на инвестициите, проектно финансиране, актуализиране на бюджет
Инцидент, химичен риск	Нарушен инструктаж, техническа неизправност	Прекратяване на опасната дейност, докладване, корекция и повторен инструктаж
Неустойчиво дуално партньорство	Намалени места за практика	Алтернативни партньори и актуализация на графици

8. ПРИЛОЖЕНИЕ №1: ПЕТГОДИШЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Учебна година	Ключови дейности	Отговорни	Доказателства
2026/2027	Базова диагностика и регистър на индикаторите; преглед на партньорствата; инвентаризация на лабораториите; система за ранно предупреждение; учебни и квалификационни планове; корективни мерки за НВО по математика и за отсъствията в XII клас; атестиране на педагогическите специалисти; домакинство на националния кръг на олимпиадата по химия.	Директор, ЗДУД, ЗДУПД, комисия по качество, класни ръководители	Базов протокол; планове; регистър на риска
2027/2028	Разширяване на практическите задачи с фирмите; обновяване на приоритетни лабораторни позиции; оценка на подкрепата за учениците; ученически инициативи за спорт и граждански компетентности.	Ръководство, учители по професионална подготовка, работодатели, екип за подкрепа	Отчет за практики; приемо-предавателни протоколи; анкети
2028/2029	Междинна стратегическа оценка; корекции на приема; иновации в лабораторното и цифровото обучение; развитие на международни партньорства; мерки за енергийна ефективност.	Директор, ПС, методически обединения, проектни екипи	Междинен доклад; актуализиран план и бюджет
2029/2030	Разширяване на кариерното проследяване; менторска мрежа с предприятия; усъвършенстване на инструментите за оценка на компетентности; инициативи за устойчивост и зелени умения.	ЗДУПД, кариерен екип, партньори, учители	Анализ на реализацията; оценъчни рубрики; проектни отчети
2030/2031	Финална оценка на резултатите и въздействието; допитване до ученици, родители и работодатели; анализ на инвестициите; подготовка на стратегия за следващ период.	Директор, ПС, Обществен съвет, екип по качество	Итогов отчет и предложения за стратегия 2031 – 2036

9. ПРИЛОЖЕНИЕ №2: ПЛАН ЗА ФИНАНСИРАНЕ

Изпълнението се осъществява в рамките на утвърдения делегиран бюджет, преходен остатък при спазване на правилата за използването му, национални програми, европейски и други допустими проектни източници, целеви средства и законосъобразни дарения. Не се поемат финансови ангажименти само въз основа на стратегията: необходимите разходи се планират, обосновават и разрешават по съответния ред, с прилагане на правилата за обществени поръчки.

Направление	Разходни групи	Източник	Финансов принцип
Образователни резултати и подкрепа	Обучителни материали, диагностика, консултации	Делегиран бюджет, програми	Ежегодно по бюджета

Направление	Разходни групи	Източник	Финансов принцип
Дуално обучение и практики	Наставници, материали, застраховки, транспорт за обхождане на обектите (вкл. служебен автомобил)	Бюджет, вкл. преходен остатък при разрешение на МОН, проекти, партньори	Според договори и проектни бюджети
Лаборатории, техника и безопасност	Оборудване, консумативи, ремонт, средства за защита	Бюджет, целеви програми, проекти	Приоритетен инвестиционен списък
Квалификация и дигитализация	Обучения, софтуер, цифрови ресурси	Бюджет, национални и ЕС програми	Съгласно годишен план
Спорт, граждански и екологични инициативи	Събития, материали, логистика	Бюджет, проекти, партньори	В рамките на разчетите
Международна дейност	Мобилности, подготовка и отчетност	Еразъм+ и други допустими програми	Само след одобрено финансиране
Национален кръг на олимпиадата по химия (2027 г.)	Настаняване, изхранване, организация и логистика	Средства от МОН, бюджет, партньори	Смесено финансиране по утвърден бюджет на проявата

Ежегоден финансов анекс: за всяка учебна година директорът организира таблица с дейност, бюджетен код и източник, прогнозна стойност в евро, период, отговорник, статус на финансиране и действителен разход. Той се актуализира след приемането на бюджета и при промяна на проектните договори. Липсата на конкретни суми тук означава, че те не са потвърдени, а не че дейностите са без разход.

10. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Стратегията е приета от Педагогическия съвет с Протокол №19/10.09.2026 г., утвърдена е със Заповед №РД08-1585/11.09.2026 г. на директора и се прилага за периода от 15.09.2026 г. до 14.09.2031 г. Тя се публикува на официалната интернет страница на гимназията. Годишните отчети и предложенията за промени се разглеждат по установения ред. За свързаните текущи процеси се прилагат Годишният план, Правилникът за дейността, училищните механизми за подкрепа и безопасност и приложимите вътрешни актове.

11. ИЗТОЧНИЦИ И ОСНОВНИ ДОКУМЕНТИ

1. Закон за предучилищното и училищното образование, чл. 263, ал. 1, 4 и 6;
2. Закон за професионалното образование и обучение и приложимите държавни образователни стандарти;
3. Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030);
4. Списък на професиите за професионално образование и обучение и утвърденият държавен план-прием на гимназията за учебната 2026/2027 г.;
5. Училищен отчет за изпълнение на стратегията през 2025/2026 г. и налична вътрешна документация за учебната 2026/2027 г.